

першого ж сайту в Інтернеті, бо викладач це неодмінно побачить, буде досить складно його надурити, тоді доводиться працювати самостійно, що є досить корисним під час навчання.

Отже, використання таких сервісів перевірки на унікальність, як Unicheck, значно спрощує контроль за дотриманням академічної доброчесності. А можливість безкоштовного використання таких додатків значно полегшує роботу і тим, хто пише роботу, і тим, хто перевіряє її. Адже це дає змогу самостійно провести аналіз своєї роботи, звернути увагу на частини інформації, на які обов'язково потрібно зробити посилання, виправити свої помилки. Також це спрощує перевірку, адже не потрібно самому продивлятися джерела в Інтернеті, шукати схожості та запозичення.

Зараз до Міністерства освіти і науки України надходить багато зауважень про те, що вчені ради не мають достатньої кількості інструментів, що дозволяють перевіряти роботи на плагіат. Тому МОН розробило документ, який передбачає вільний доступ до сервісу Unicheck, а університети вже самостійно можуть вирішувати питання про залучення даного сервісу до роботи. Кожен заклад вищої освіти має змогу підписати домовленість про співпрацю з компанією. Що є чудовим, дуже корисним нововведенням.

Список використаної літератури

1. 13 действенных способов как обойти антиплагиат и 3 причины этого не делать. URL: <https://zaochnik.ru/blog/13-dejstvennyh-sposobov-oboiti-antiplagiat-i-3-prichiny-etogo-ne-delat/> (дата звернення: 14.10.2020).
2. Марченко Ю. Украинских студентов проверили на плагиат. И расстроились. URL: <https://news.platfor.ma/plagiatius/> (дата звернення: 13.10.2020).
3. МОН залучає більше ресурсів для перевірки на плагіат – підписано меморандум з компанією “Антиплагіат”. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-zaluchaye-bilshe-resursiv-dlya-pegvirki-na-plagiat-pidpisano-memorandum-z-kompaniyeu-antiplagiat> (дата звернення: 16.10.2020).
4. Перевіряємо роботи на плагіат за допомогою UNICHECK. URL: <http://lib.idgu.edu.ua/unicheck/#more-1650> (дата звернення: 10.10.2020).
5. Радейко Р. Щоб не було плагіату. URL: <http://aphd.ua/shchob-ne-bulo-plahiatu/> (дата звернення: 10.10.2020).
6. Як ми поліпшуємо якість наукових публікацій з Unicheck. URL: <http://nuwm.edu.ua/university/news/nov201708291657> (дата звернення: 13.10.2020).

Ярина СОПЛЬНЯК

АВТОНОМІЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ – ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

Метою написання цієї статті є актуальність тематики, яка зумовлена набранням чинності нового Закону «Про освіту», який визначив автономію закладів освіти як право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень стосовно академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності.

Автономія закладу вищої освіти – це один із фундаментальних принципів самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених законодавством. Що ж таке «автономія»?

Автономія – це право освітнього закладу на самоврядування, тобто на самостійну діяльність: фінансово-господарську, освітню тощо. Кожен навчальний заклад має право самостійно приймати рішення про організацію навчального процесу, про розробку наукових програм відповідно до державних стандартів.

Університетська автономія важлива для сучасних університетів, вона дозволяє університетам досягнути своїх місій найкращим чином. Автономія може розглядатися як авторитетне і саморегульоване академічне середовище, яке створює і поширює знання.

Вона можлива у чотирьох вимірах: організаційна, фінансова, кадрова та академічна автономія.

Організаційна та кадрова автономія передбачає право навчального закладу на:

- розробку проекту закладу та внесення пропозицій щодо його незначних змін;
- прийняття на роботу та звільнення педагогічних і інших категорій працівників, а не лише технічного персоналу;
- створення адміністрації та педагогічного колективу;
- організацію освітнього простору та розвиток організаційної культури.

Вдала організація діяльності закладів освіти сприяє ефективному використанню усіх видів ресурсів: адміністративних, матеріально-технічних, методико-педагогічних, комунікативних, інноваційних, технологічних, партнерських та інших.

Особливу цінність будь-якої організації становлять її працівники. Формування кадрового складу є кропіткою, важливою справою, яка потребує особливих знань та навичок.

Кадрова автономія закладу – це не лише призначення та звільнення працівників. Це значно складніший різнобічний процес, який включає в себе і прогнозування тенденцій майбутнього, і здійснення аналізу поточної кадрової ситуації, і проектування результатів прийнятих кадрових рішень.

Прийнятий Закон України «Про освіту» чітко визначив право закладів освіти на кадрову автономію та право засновників на призначення керівників закладів освіти лише на конкурсній основі і лише на умовах строкового трудового договору. Прийняття закону автоматично надало право кадрової автономії керівникам закладів освіти.

Академічна автономія базується на строгому дотриманні принципів педагогічної свободи, передбачає право педагогічних науково-педагогічних працівників на:

- самостійне планування роботи, вирішення незначних питань навчального процесу;
- розроблення авторських освітніх програм або вільний вибір освітніх програм;
- вибір засобів і способів здійснення освітньої діяльності, розробку і використання власних авторських методик;
- вибір підручників та іншого навчально-методичного забезпечення;
- вільний доступ до інформаційних ресурсів;
- захист професійної гідності педагогічних працівників.

Першим проявом академічної свободи закладу освіти став поділ типових навчальних планів на обов'язковий та варіативний компоненти, що давало шанс закладам хоча б частково ставати якщо не унікальними, то хоча б з індивідуальними особливостями.

Спробуємо проаналізувати та деталізувати складові академічної автономії закладу освіти.

Освітня програма є комплексом освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних та інших заходів), які плануються та організуються задля досягнення визначених результатів навчання.

Освітня програма обов'язково включає:

- вимоги до теперішніх та майбутніх здобувачів освіти, які здобувають та можуть розпочати здобувати освіту на відповідному рівні;
- загальний обсяг навчального навантаження, необхідного для здобуття відповідного рівня освіти;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні зокрема.

Освітня програма є тією індивідуальною освітньою траєкторією закладу освіти, яка визначає його унікальний шлях розвитку для досягнення результатів як у короткостроковій, так і в середньостроковій і довгостроковій перспективі. Саме освітня програма є чи не основним елементом академічної автономії закладу освіти і одночасно мірилом рівня реалізації цього виду автономії, визначеного законом.

Фінансова автономія є обмеженою для українських університетів, вона передбачає відповідно до форми власності навчального закладу освіти;

- публічне формування бюджету та публічне звітування;
- право закладу на встановлення премій та надбавок працівникам, стипендій учням;
- право керівника навчального закладу на преміювання та встановлення додаткових надбавок за підготовку переможців олімпіад, МАН;
- запровадження багатоканального фінансування закладів освіти через державу, роботодавців, фізичних й юридичних осіб.

Фінансова автономія у сфері освіти завжди пов'язана з відповіддю на питання: хто визначає, витрачає і контролює освітній бюджет: органи місцевого самоврядування, місцеві органи управління освітою чи самі заклади освіти? Основною метою запровадження фінансової автономії є підвищення ефективності використання коштів з державного бюджету та бюджету громади.

Найважливішою правовою умовою для впровадження фінансово-економічної автономії закладів освіти є повна і послідовна реалізація навчальним закладом статусу юридичної особи. Це означає, що заклад має стати повноправним суб'єктом цивільного права, яке чітко визначає юридичне регулювання між ним та іншими суб'єктами господарювання а також юридично регулює відносини між навчальним закладом і органами управління освітою тощо.

Отже, автономізація освітнього менеджменту передбачає наявність високого фахового рівня університетських адміністрацій, їх готовність до прийняття часто непопулярних управлінських рішень і, що найголовніше, їх готовність брати на себе відповідальність за результати прийнятих рішень.

Основними завданнями закладів освіти є надання послуг із здобуття освіти, тому первинною автономією є академічна автономія, яка визначає особливості та унікальність закладу у наданні цих послуг. Саме заходи, вжиті закладом у рамках реалізації академічної автономії, зумовлюють необхідність реалізації їх права на організаційну автономію. Ефективність реалізації завдань закладу, досягнення ним цілей, визначених у стратегії, залежатиме від кадрового потенціалу та структури закладу. Саме тому важливе місце у системі автономій належить кадровій автономії. Ресурсне забезпечення реалізації завдань, цілей та місії надається правом на впровадження фінансової автономії.

У країнах Європейського Союзу навчальні заклади мають різний ступінь автономії. Кожна країна накопичує свій власний досвід балансу між рівнем автономії і рівнем якості освітніх послуг, які вони надають. Автономія закладів освіти в країнах ЄС означає свободу у прийнятті рішень щодо вибору освітніх програм, самостійність у кадровій політиці, фінансуванні виконання освітніх завдань, що включає здійснення поточних та інвестиційних видатків.

Список використаної літератури

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації / А. Сеїтосманов, О. Фасоля, В. Мархлевські. – К., 2019. – 47 с.

Єлизавета ВАРШАВСЬКА

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВИТИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Зважаючи на стрімкий прогрес в області технологій, нам не є великою проблемою добути ту чи іншу інформацію, оскільки ми звертаємося до Інтернету. Та, зазвичай, ми не завжди дотримуємося так званих правил власності і вільно використовуємо шукану інформацію в своїх цілях, навіть не підозрюючи, що таким чином стаємо недоброчесними громадянами, яким загрожує покарання. Провівши невелике опитування